דְּאַפְּיִק – שהוציא חֲמוֹר בַּהֲדָהּ – עם הפרה, לתנא קמא שהחשש הוא 'שמא יאמרו', אין חשש כיון שהכל יודעים שאין שוחטים חמור. ולרבי שדורש שגזירת הכתוב היא שתצא לבדה, אף הוצאת חמור אסורה.

הגמרא מוסיפה ודורשת: נאמר בפסוק, 'וְשָׁחַט אֹתָהּ', ומשמע שֶׁלֹּא יִשְׁחוֹט עוד פרה אַחֶרֶת עִמָּהּ, באותו מעשה, והיינו בסכין ארוכה.

הגמרא מוסיפה ודורשת: נאמר בפסוק, 'וְשָׁחַט אֹתָהּ לְפָנָיו', לְרַבּ שפוסל שחיטת זר בפרה, יש לדרוש שֶׁלֹּא יַסִּיחַ דַּעְתּוֹ מֵהֶמְּנָּה בשחיטה, ולִשְׁמוּאֵל שמכשיר שחיטת זר בפרה, יש לפרש שֶׁיְּהֵא זָר שׁוֹחֵט וְאֶלְעָזָר רוֹאֶה.

הגמרא מוסיפה ודורשת: נאמר בפסוק, 'וְלָקַח אֶלְעָזָר הַכֹּהֵן מִדָּמָהּ בְּאֶצְבָּעוֹ וְהִזָּה', ולקיחה זו, היא קבלת הדם. לִשְׁמוּאֵל שדורש מהפסוק הקודם ששחיטת זר כשרה, נאמר 'אלעזר הכהן' כדי לְאַהֲדוּרֵי – להחזיר את עבודת הפרה לְאֶלְעָזָר, שתיעשה קבלת הדם רק על ידו. ולְרַבּ שסובר שאף שחיטה כשרה רק באלעזר, הָוֵי מה שנאמר בקבלת הדם 'אלעזר', מִיעוּטֵי אַחֵר מִיעוּט, וְאֵין מִיעוּט אַחֵר מִיעוּט אֶלָּא לְרַבּוֹת, והיינו, דַּאֲפִילּוּ כֹּהֵן הֶדְיוֹט כשר בקבלה.

הרי שפסוק זה הוא 'מוציא מיד משמע'. כלומר, לשמואל, הפסוק מוציא משחיטה שכשרה בזר, ללמד שקבלה כשרה רק באלעזר. ואילו לרב, הפסוק מוציא מדין שחיטה שכשרה רק באלעזר, ומכשיר קבלה על ידי כהן הדיוט.

הגמרא מוסיפה ודורשת: נאמר בפסוק, 'וְלָקַח הַכֹּהֵן עַיִן אֵרֵי וְאָזוֹב וּשְׁנֵי תוֹלָעַת', לִשְׁמוּאֵל שקבלת הדם נעשית רק על ידי אלעזר, נאמר 'הכהן' בלקיחה ללמד דַּאֲפִילּוּ בְּכֹהֵן הֶדְיוֹט כשרה. ולְרַבּ שקבלה כשרה בכהן הדיוט, מה שנכתב שוב 'הכהן', על אף שאין לחלק בין לקיחה לקבלה, הוא משום דְּאִצְטְרִיךְ פסוק זה ללמד, כיון דִּכְתַב קְרָא דְּעָתָךְ אֲמִינָא – היה עולה בדעתך לומר, דִּכְיוָן דְּהִלְכְתָא לָאו בְּגוּפָהּ דְּקָרָא נְיִנְהוּ, לכך לֹא לִיכְּעֵי כֹּהֵן וכשרה אף בזר, קָא מַשְׁמַע לָן, שנעשה דווקא בכהן.

נמצא שנחלקו במשמעות הפסוק. לשמואל, הפסוק הוא 'מוציא מיד משמע', שהרי בפסוק שלפניו נלמד שקבלה כשרה רק באלעזר, ובפסוק זה נלמד שלקיחה כשרה אף בכהן הדיוט. ואילו לרב, הפסוק הוא 'ממילא משמע', כיון שמכשיר לקיחה בכהן הדיוט כמו בקבלה.

הגמרא מוסיפה ודורשת: נאמר בפסוק, 'וְכִבְּסָם בְּגָדָיו הַכֹּהֵן' ולמרות שגם בפסוק שלפניו מדובר בכהן הדיוט, נאמר שוב 'כהן' ללמד שצריך שיהיה הכהן בְּכִיהוּנוֹ – לבוש בבגדי כהונה ולא בבגדי חול. הרי שפסוק זה הוא 'ממילא משמע', ונדרש כמשמעות הפסוק שלפניו.

הגמרא מוסיפה ודורשת: נאמר בפסוק, 'וְטָמֵא הַכֹּהֵן עַד הָעֶרֶב'. וממה שנאמר שוב 'כֹּהֵן', יש ללמוד שיהיה בְּכִיהוּנוֹ – לבוש בבגדי כהונה, אף בפרה הנעשית לְדוֹרוֹת. שואלת הגמרא: הָנֵיחָא לְמַאן דְּאָמַר לעיל (מב:) שממעטים מ'אותה', שלְּדוֹרוֹת נעשית בְּכֹהֵן הֶדְיוֹט ולא רק באלעזר, שֶׁפִּיר – מובן מה שצריך ללמד, שעל אף שלדורות הקיל בה מפרת משה, יש לעשותה בבגדי כהונה. אֶלָּא לְמַאן דְּאָמַר (שם) ש'אותה' בא ללמד שלְּדוֹרוֹת נעשית רק בְּכֹהֵן גָּדוֹל, יש להקשות, הַשְׁתָּא החמרנו שלדורות כֹּהֵן גָּדוֹל בְּעִינַן בשחיטת הפרה, בְּכִיהוּנוֹ מִיבַּעְיָא – וכי צריך פסוק ללמד שגם בעבודה שהותר בה כהן הדיוט יש חיוב בגדי כהונה, הרי דבר פשוט הוא שאין עבודות אלו פחותות בשתי דרגות מהעבודה הנעשית על ידי כהן גדול, וכשרות בכהן הדיוט וללא בגדי כהונה.

משיבה הגמרא: אֵין – באמת דבר פשוט הוא, אלא שגם מֵילְתָא דְּאָתְיָא בְּקַל וָחוֹמֶר – דבר שניתן ללמדו בקל וחומר, טָרַח וְכָתַב לָהּ קְרָא – התורה טרחה וכתבה אותו במפורש.

הרי שפסוק זה הוא 'ממילא משמע', שהרי ממשיך ומקיים את משמעות 'כהן' שנדרש מהפסוק שלפניו.

הגמרא מוסיפה ודורשת: נאמר בפסוק, 'וְאָסַף אִישׁ טָהוֹר אֶת אֵפֶר הַפָּרָה וְהִנִּיחַ', ואין לבאר ש'איש טהור' הזיינו כהן, שהרי כבר נאמר כהן בפסוק הקודם, והיה ניתן לכתוב 'ואסף את אפר הפרה'. אלא יש לדרוש, 'אִישׁ', לְהַכְשִׁיר אֶת הַזָּר באסיפת האפר. ו'טָהוֹר', לְהַכְשִׁיר אֶת הָאִשָּׁה.

ומה שנאמר 'וְהִנִּיחַ', בא ללמד שרק מִי שֶׁיֵּשׁ בּוֹ דַּעַת לְהַנִּיחַ, כשר לאסיפה. ולכך יָצְאוּ חֵרֵשׁ שׁוֹטֶה וְקָטָן שֶׁאֵין בָּהֶן דַּעַת לְהַנִּיחַ, ופסולים הם לאסיפת האפר.

הרי שפסוק זה הוא 'מוציא מיד משמע', שהפסוק הקודם מצריך כהן, ובפסוק זה הוכשר אסיפה בזר.

הגמרא מביאה משנה, בבדי לדרוש את המשך הפרשה: תְּנַן הָתָם (פרה פ"ה מ"ד), הַכֹּל כְּשֵׁרִין לְקַדֵּשׁ – לתת את המים על האפר חוץ מַחֵרֵשׁ שׁוֹטֶה וְקָטָן, רַבִּי יְהוּדָה מַכְשִׁיר בְּקָטָן וּפוֹסֵל בְּאִשָּׁה וּבְאַנְדְּרוֹגִינוֹס [–ספק אשה]. שואלת הגמרא: מַאי טַעְמָא דְּרַבָּנַן שפוסלים בחרש שוטה וקטן, ומכשירים אשה. משיבה הגמרא: משום דִּכְתִיב (במדבר יט יז) 'וְלָקְחוּ לַטָּמֵא מֵעֲפַר שְׂרֵפַת הַחַטָּאת וְנָתַן עָלָיו מַיִם חַיִּים אֶל כֶּלִי', ויש לפרש, הָנָךְ דְּפָסְלִי לָךְ בַּאֲסִיפָה – אלו שנפסלו באסיפת האפר, שהם חרש שוטה וקטן, פָּסְלִי לָךְ גם בְּקִידּוּשׁ, וְהָנָךְ דְּאַכְשְׁרִי לָךְ בַּאֲסִיפָה שהם זר ואשה, אַכְשְׁרִי לָךְ גם בְּקִידּוּשׁ.

שואלת הגמרא: וְרַבִּי יְהוּדָה, מדוע מכשיר קידוש בקטן, ואינו מפרש ש'ולקחו' נאמר על הכשרים באסיפה. משיבה הגמרא: אִם כֵּן, לֵימָא קְרָא 'וְלָקַח' בלשון יחיד כמו שנאמר 'ואסף', מַאי 'וְלָקְחוּ' בלשון רבים, ללמד דַּאֲפִילּוּ קָטָן דְּפָסְלִי לָךְ הָתָם באסיפה, הָכָא בקידוש כָּשֵׁר. מוסיפה הגמרא ושואלת: אִשָּׁה, מָנָא לֵיהּ לרבי יהודה לפסול, הרי היא כשרה באסיפה. משיבה הגמרא: רבי יהודה דרש ממה שנאמר 'וְנָתַן' 'וְלֹא' 'וְנָתָנָה', שאשה פסולה לקידוש.

שואלת הגמרא: וְרַבָּנַן שסוברים שהכשרים לאסיפה כשרים לקידוש, מדוע לשיטתם נאמר 'ולקחו'. משיבה הגמרא: אִי כָּתַב רַחֲמָנָא 'וְלָקַח' ובהמשך הפסוק 'וְנָתַן עָלָיו מַיִם חַיִּים אֶל כֶּלִי', הָוָה אָמִינָא, אֵין ההזאה כשרה עַד דְּיָשְׁקִיל חַד וְיָהִיב חַד – עד שהלוקח את האפר הוא זה שנותנו במים, לכך כָּתַב רַחֲמָנָא 'וְלָקְחוּ' בלשון רבים, לומר שמועילה לקיחת האפר על ידי שנים ונתינה ביחיד. וְאִי כָּתַב רַחֲמָנָא 'וְלָקְחוּ' 'וְנָתְנוּ', הָוָה אָמִינָא, עַד דְּשָׁקְלֵי תְּרֵי וְיָהֲבֵי תְּרֵי – שלקיחת האפר והנתינה במים תיעשה על ידי אותם שנים, לכך כָּתַב רַחֲמָנָא 'וְלָקְחוּ' 'וְנָתַן', ללמד דַּאֲפִילּוּ שָׁקְלֵי תְּרֵי וְיָהִיב חַד כשר, והיינו, שאין הנתינה צריכה להיות באופן בו נעשתה הלקיחה או על ידי מי שלקח.

נמצא שנחלקו בדרשת הפסוק. לרבנן, הפסוק הוא 'ממילא משמע', כיון שמכשיר לקידוש את הכשרים באסיפה. ולרבי יהודה, הפסוק הוא 'מוציא מיד משמע', כיון שהפסוק שלפניו, פסל קטן והכשיר אשה באסיפה ופסוק זה מכשיר קטן ופוסל אשה בקידוש.

הגמרא מוסיפה ודורשת: נאמר בפסוק, 'וְלָקַח אֵזוֹב וְטָבַל בַּמַּיִם אִישׁ טָהוֹר וְהִזָּה'. לְרַבָּנַן שלמדו בפסוק הקודם שזר ואשה כשרים לקדש וקטן פסול כמו באסיפה שנאמר בה 'ואסף איש טהור', נאמר שוב 'איש טהור', בכדי לדרוש, 'אִישׁ' וְלֹא אִשָּׁה, שפסולה בהזאה, ו'טָהוֹר', לְהַכְשִׁיר אֶת הַקָּטָן, שעל אף שאינו כשר באסיפה ובקידוש, כשר בהזאה. ולְרַבִּי יְהוּדָה, שקידוש קטן כשר וקידוש אשה פסול, פסוק זה בא לשנות מקידוש וללמד, 'אִישׁ' וְלֹא קָטָן, שהזאתו פסולה, ו'טָהוֹר', לְהַכְשִׁיר אֶת הָאִשָּׁה בהזאה.

הרי שלכולי עלמא פסוק זה הוא 'מוציא מיד משמע'. לרבנן, קידוש כשר באשה ופסול בקטן, והזאה כשרה בקטן ופסולה באשה. ולרבי יהודה, קידוש בקטן כשר ובאשה פסול, והזאה כשרה באשה ופסולה בקטן.

הגמרא דנה בשיטת רבי יהודה. מקשה הגמרא: מֵיתִיבִי, שנינו במשנה (פרה פ"ב מ"ו), הַכֹּל כְּשֵׁרִין לְהַזּוֹת מי חטאת, חוץ מִטְּמֵאִים וְאַנְדְּרוֹגִינוֹס וְאִשָּׁה, וְקָטָן (שיש) [שֶׁאֵין] בּוֹ דַּעַת, אִשָּׁה מְסַיַּיעְתּוֹ וּמַזָּה.

וְעל אף שתנא קמא פסל אשה מהזאה, **לֹא פָּלִיג** רַבִּי יְהוּדָה על דבריו להכשיר הזאתה. ומוכח מזה, שרבי יהודה מודה שאשה פסולה להזאה. מתרצת הגמרא: **אָמַר אַבָּיֵי**, כֵּיוָן דְּ'אָמַר מַר [–עולא] בלמוד פסוקי הפרשה, שיש מהם **שמַּשְׁמַע מוֹצִיא** מַיִּי מַשְׁמָע, ויש מהם **שמַּשְׁמָע מַמֵּילָא**, על כרחך שהפסוק 'וְלָקַח אֲזוֹב וְטָבַל בַּמַּיִם אִישׁ טָהוֹר' אינו 'ממילא משמע', שהרי אם משמעותו במשמעות הפסוק שלפניו, לא היה נכתב שוב 'איש טהור', לאחר שכבר נכתב לגבי אסיפה. אלא ודאי שפסוק זה מוציא ממשמעות הפסוק שלפניו, ומכשיר אף את הפסול בקידוש ופוסל את הכשר, ולכך מוכרח שלרבנן שהכשירו אשה בקידוש ופסלו קטן, הכשירו קטן בהזאה ופסלו אשה. ורבי יהודה **פָּלִיג** על רבנן, שהרי פסל אשה בקידוש והכשיר קטן, ומוכרח לפרש שהפסוק בא לפסול קטן מהזאה ולהכשיר אשה.

מוסיפה הגמרא ודורשת: נאמר בפסוק, 'וְזֹאת הַטָּהֹר עַל הַטָּמֵא'. ומה שנכתב שוב 'הטהור', הוא בכדי לדרוש מייתורו, 'טָהוֹר', **מִכְּלָל שֶׁהוּא טָמֵא** שיוצא עבשיו מטומאתו, והיינו טבול יום, **וּלְמֵד הפסוק עַל טְבוּל יוֹם שֶׁכָּשֵׁר בְּפָרָה.**

הגמרא מביאה אמוראים נוספים שביארו כעולא: **אָמַר רַבִּי אַסִּי, כִּי חֲווּ בָהּ** – כשדקדקו רַבִּי יוֹחָנָן וְרֵישׁ לָקִישׁ בְּפסוקי פרשת **פָּרָה** אדומה, **לֹא מַסְקֵי מִינָּהּ** – לא היו מעלים מסדר המקראות, **אֶלָּא, כְּמַאי דְּמַסְקֵי תַּעֲלָא מִבֵּי כַּרְכָּא** – כמעט האבק שמעלה השועל ברגליו כשהולך בשדה חרושה, כלומר, לא היו מחדשים לסדר את כל לימודי הפסוקים באופן שוה, **אֶלָּא אָמְרֵי**, שישנם פסוקים **שמַּשְׁמָע** מהם 'מוֹצִיא מַיִּי מַשְׁמָע', וישנם פסוקים **שמַּשְׁמָע** מהם 'מַמֵּילָא', וכדברי עולא.

הגמרא חוזרת לדין שחיטת זר: **תָּנֵי תַּנָּא קַמֵּיהּ דְּרַבִּי יוֹחָנָן, כָּל הַשְּׁחִיטוֹת כְּשֵׁירוֹת** אף **בְּזָר, חוּץ מִשֶּׁל פָּרָה** אדומה, שכשרה רק בכהן. **אָמַר לֵיהּ רַבִּי יוֹחָנָן** לתנא, **פּוֹק תְּנִי לְבָרָא** – צא ושנה ברייתא זו בחוץ, כלומר, דין זה ששנית אינו נכון, משום **שלֹּא מָצִינוּ** שְׁחִיטָה **בְּזָר פְּסוּלָה**, ולכך יש לומר שאף שחיטת פרה כשרה בזר. מוסיפה הגמרא: **וְרַבִּי יוֹחָנָן, לֹא מִיבַּעְיָא** – אין צריך לומר **שלְּתַנָּא** ששנה לפניו, **דְּלֹא צָיֵית** – אינו מסכים לדבריו, שהרי אינו רבו ואינו גדול ממנו ואינו מחוייב לקבל את דבריו, **אֶלָּא אֲפִילּוּ לְרַבָּיהּ**, שמחוייב לשמוע לו, **לֹא צָיֵית**. והראיה, מִדְּ'אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן מִשּׁוּם רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יְהוֹצָדָק, שְׁחִיטַת **פָּרָה בְּזָר פְּסוּלָה, וַאֲנִי אוֹמֵר בְּשֵׁרָה**, כיון **שלֹּא מָצִינוּ שְׁחִיטָה שֶׁפְּסוּלָה בְּזָר**. הרי שרבי יוחנן חולק אף על רבו בדין שחיטת זר בפרה.

שנינו במשנה: **בָּא** לוֹ **אֵצֶל פָּרוֹ שְׁנִיָּה** וסומך שתי ידיו עליו, ומתודה. שואלת הגמרא: **מַאי שְׁנָא** – מה טעם השינוי, **שבְּוִידּוּי רִאשׁוֹן** שעל הפר, מבואר במשנה לעיל (לה:) **דְּלֹא אָמַר** הכהן הגדול 'וּבְנֵי אַהֲרֹן **עַם** קְדוֹשֶׁךָ' אלא היה אומר רק 'אני וביתי', **וּמַאי שְׁנָא בְּוִידּוּי שֵׁנִי, דְּאָמַר** 'וּבְנֵי אַהֲרֹן **עַם** קְדוֹשֶׁךָ'. משיבה הגמרא: **תָּנָא דְּבֵי רַבִּי יִשְׁמָעֵאל, כָּךְ הִיא מִדַּת הַדִּין נוֹתֶנֶת** – כך יפה לומר, **מוֹטָב יָבֹא וְאַל יָבֹא, וְיִכָּפֵר עַל הַחַיָּיב. וְלֹא יָבֹא וְיִכָּפֵר עַל הַחַיָּיב.** ולכך, בוידוי ראשון מתוודה הכהן הגדול על עצמו וביתו, ולאחר שנעשה זכאי, הוא מתוודה ומכפר אף על שאר אחיו הכהנים.

משנה

משנתינו עוסקת בהמשך סדר עבודת הכהן הגדול ביום הכפורים, ומפרטת את מה שנעשה בפר לאחר הוידוי השני: **שָׁחַט** הכהן הגדול לפר **וְקִבֵּל** הוא עצמו **בַּמִּזְרָק אֶת דָּמוֹ, וְנוֹתְנוֹ** למזרק, **לְמִי שֶׁהוּא מְמָרֵס בּוֹ** – לכהן אחר שיגיס ויערב את הדם, וכהן זה עומד **עַל הָרִבּוּד** [–שורת אבנים] **הָרְבִיעִי שֶׁבַּהֵיכָל**. ומירוס זה נעשה **כְּדֵי שֶׁלֹּא יִקְרוֹשׁ** הדם בשעה שהכהן הגדול עוסק בהקטרה.

המשנה עוברת לעסוק בחלק השלישי של הפרק, והוא הקטרת הקטורת לפני ולפנים: **נָטַל** הכהן הגדול **מַחְתָּה, וְעָלָה לְרֹאשׁ הַמִּזְבֵּחַ** החיצון, **וּפָנָה מֵהַנֶּחָלִים** שבמערכה **אֵילָךְ וְאֵילָךְ, וְחוֹתָה מִן הַמְּעוּכָּלוֹת הַפְּנִימִיּוֹת** – ועל ידי המחתה הוא נוטל מהגחלים שעוכלו היטב בעומק האש, **וְיָרַד וְהִנִּיחָהּ** [–את המחתה] **עַל הָרִוּבַּד הָרְבִיעִי שֶׁבָּעֲזָרָה**, עד שימלא חפניו קטורת ויתן לתוך הכף, ויכנס עם הכף והמחתה לקדש הקדשים.

המשנה מפרטת את החילוקים שהיו בין ההקטרה שהיתה בכל יום על המזבח הפנימי, להקטרה של יום הכיפורים: **בְּכָל יוֹם, הָיָה חוֹתָהּ** גחלים מעל המזבח **בְּמַחְתַּה שֶׁל כֶּסֶף, וּמַעֲרֶה** – מריק את הגחלים **בְּתוֹךְ** [–לתוך] **שֶׁל זָהָב**, ובה היה מכניס לקדש, ומטעם שיתבאר בגמרא. **וְהַיּוֹם** – ביום הכפורים, **הָיָה חוֹתָהּ בְּשֶׁל זָהָב, וּבָהּ הָיָה מַכְנִיס** לפני ולפנים, ומטעם שיתבאר בגמרא.

חילוק נוסף: **בְּכָל יוֹם חוֹתָהּ בְּמַחְתַּה שֶׁל אַרְבַּעַת קַבִּין, וּמַעֲרֶה לְתוֹךְ שְׁלֹשָׁה קַבִּין**, והקב הרביעי היה נופל לארץ ומתפזר. **וְהַיּוֹם, חוֹתָהּ בְּמַחְתַּה של שְׁלֹשָׁה קַבִּין, וּבָהּ עצמה הָיָה מַכְנִיס**, ומטעם שיתבאר בגמרא. **רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר, בְּכָל יוֹם חוֹתָהּ בְּשֶׁל סָאָה**, שהיא ששה קבין, **וּמַעֲרֶה בְּתוֹךְ שְׁלֹשָׁה קַבִּין, וְהַיּוֹם חוֹתָהּ בִּשְׁלֹשָׁה קַבִּין וּבָהּ הָיָה מַכְנִיס.**

חילוק נוסף: **בְּכָל יוֹם הָיְתָה** המחתה **כְּבָדָה וְהַיּוֹם קַלָּה.**

חילוק נוסף: **בְּכָל יוֹם הָיְתָה יָדָהּ** – ידית המחתה **קְצָרָה, וְהַיּוֹם אֲרוּכָּה**, בכדי שיוכל להניחה תחת זרועו, ולהסתייע בזרועו לנשיאת המחתה.

חילוק נוסף: **בְּכָל יוֹם הָיְתָה וְהָבָהּ יָרוֹק** – היינו צהוב כזהב רגיל, **וְהַיּוֹם אֲדוֹם**, שהוא וזהב חשוב יותר, **דִּבְרֵי רַבִּי מְנַחֵם.**

חילוק נוסף: **בְּכָל יוֹם** היה **מַקְרִיב** – מקטיר במזבח הפנימי, **פָּרִם** – חצי מנה **בְּשַׁחֲרִית, וּפָרִם בֵּין הָעַרְבַּיִם. וְהַיּוֹם**, היה **מוֹסִיף** על הקטורות אלו, **מְלֹא חָפְנָיו** קטורת, שמכניס לקדש הקדשים.

חילוק נוסף: **בְּכָל יוֹם הָיְתָה** הקטורת **דַּקָּה**, משום שנאמר במעשה הקטורת (שמות ל לו), 'וְשָׁחַקְתָּ מִמֶּנָּה הָדֵק'. **וְהַיּוֹם**, היתה **דַּקָּה** מִן **הַדַּקָּה**, על ידי שהיה מחזירה בערב יום הכפורים למכתשת ושוחקה שוב, ומטעם שיבואר בגמרא.

חילוק נוסף: **בְּכָל יוֹם** היו **הַכֹּהֲנִים עוֹלִין** למזבח **בְּמִזְרָחוֹ שֶׁל בֶּבֶשׁ**, שהוא בימין העולה, וכשהגיעו למזבח היו מקיפים דרך ימין לצורך עבודתם, וחוזרים **וְיוֹרְדִין בְּמַעֲרָבוֹ. וְהַיּוֹם, כֹּהֵן גָּדוֹל עוֹלֶה בָּאֶמְצַע וְיוֹרֵד בָּאֶמְצַע**, ובזה מראה את כבודן וחיבתן של ישראל שהוא שלוחן, שעושה עצמו כבן בית ומקיף בנגד כל הכבש אף שלא לצורך. **רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, לְעוֹלָם כֹּהֵן גָּדוֹל עוֹלֶה בָּאֶמְצַע וְיוֹרֵד בָּאֶמְצַע.**

חילוק נוסף: **בְּכָל יוֹם** היה **הַכֹּהֵן גָּדוֹל מְקַדֵּשׁ יָדָיו וְרַגְלָיו מִן הַכִּיּוֹר** כשאר הכהנים, **וְהַיּוֹם**, מקדש **מִן הַקִּיתוֹן** [–כד] **שֶׁל זָהָב. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, לְעוֹלָם כֹּהֵן גָּדוֹל מְקַדֵּשׁ יָדָיו וְרַגְלָיו מִן הַקִּיתוֹן שֶׁל זָהָב.**

חילוק נוסף: **בְּכָל יוֹם הָיוּ שָׁם** – על המזבח, **אַרְבַּע מַעֲרָכוֹת** של אש לצורך עבודה, **וְהַיּוֹם חֲמֵשׁ, דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר, בְּכָל יוֹם שְׁלֹשׁ וְהַיּוֹם אַרְבַּע. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, בְּכָל יוֹם שְׁתַּיִם וְהַיּוֹם שָׁלֹשׁ.**

גמרא

שנינו במשנה, שהכהן שהיה ממרס את הדם, היה עומד על רובד הרביעי שבהיכל בשעה שהכהן הגדול נכנס להקטיר. מקשה הגמרא: הרי מפשטות לשון המשנה משמע, שהיה עומד על הרובד הרביעי שבתוך ההיכל, **וְהָכְתִיב** (ויקרא טז יז), 'וְכָל אָדָם לֹא יִהְיֶה בְּאֹהֶל מוֹעֵד', ומבואר לקמן (מד.) שפסוק זה נאמר על שעת ההקטרה. מתרצת הגמרא: **אָמַר רַב יְהוּדָה, תָּנֵי** – שנה, רובד רביעי **שֶׁל הֵיכָל**, כלומר, שהיה מונה ארבע שורות אבנים מההיכל לכיוון העזרה, ובשורה הרביעית היה עומד.

תָּנוּ רַבָּנָן נאמר בפסוק (שם) 'וְכָל אָדָם לֹא יִהְיֶה בְּאֹהֶל מוֹעֵד',